

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/97/2025
Identifikačné číslo spisu:	7218210990
Dátum vydania rozhodnutia:	28.05.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:7218210990.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a členov senátu JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. a JUDr. Jany Haluškovej v spore žalobkyne X. S., narodenej XX. U. XXXX, S., Q. XX, zastúpenej JUDr. Ladislavom Scholczom, advokátom, Košice, Krmanova 16, proti žalovaným 1/ Q. F., narodenému XX. E. XXXX, O. K. D., P. XXX/XX, zastúpenému JUDr. Júliusom Bučekom, advokátom, Humenné, Štefánikova 2326/22 a 2/ RNDr. V. S., narodenému XX. X. XXXX, S., S. XXXX/XX, o určovacej žalobe, vedenom na bývalom Okresnom súde Košice II pod sp. zn. K2 - 44C/36/2018 o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 21. novembra 2024 sp. zn. 2Co/145/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanému 1/ priznáva náhradu trov konania v plnom rozsahu.

Žalovanému 2/ náhradu trov konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Bývalý Okresný súd Košice II (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom č. k. K2 - 44C/36/2018-399 z 30. marca 2023 žalobu zamietol, ďalším výrokom rozhodol, že žalovaný 1/ má nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu a napokon posledným výrokom žalovanému 2/ náhradu trov konania nepriznal.

1.1. Rozhodol takto o žalobe, ktorou sa žalobkyňa domáhala, aby súd vyslovil, že nie sú a neexistujú práva a povinnosti zo Zmluvy o pôžičke uzatvorenej medzi žalovaným 1/ a žalovaným 2/ dňa 25. 06. 2010, z Dodatku č. 1 ku Zmluve o pôžičke uzatvoreného medzi žalovaným 1/ a žalovaným 2/ dňa 25. 06. 2010, z Dodatku č. 2 ku Zmluve o pôžičke uzatvoreného medzi žalovaným 1/ a žalovaným 2/ dňa 03. 09. 2010, z Dodatku č. 3 ku Zmluve o pôžičke uzatvoreného medzi žalovaným 1/ a žalovaným 2/ dňa 12. 05. 2011, z Dodatku č. 4 ku Zmluve o pôžičke uzatvoreného medzi žalovaným 1/ a žalovaným 2/ dňa 09. 12. 2011 a napokon, že práva a povinnosti z Dohody o vysporiadaní záväzku a z vyhlásenia

žalovaného 1/ o uznaní dlhu podľa ust. § 558 Občianskeho zákonníka a súhlase s vykonateľnosťou a súhlase s exekúciou podľa § 45 ods. 2 zák. č. 233/1995 Z.z. v platnom znení, obsiahnuté v notárskej zápisnici N 54/2017, Nz 3397/2017, NCRIs 3458/2017 z 03. 02. 2017, spisanej na Notárskom úrade v Spišskej Novej Vsi, JUDr. Ľubomírom Ondovom, notárom.

1.2. Súd prvej inštancie svojím prvším rozsudkom žalobe vyhovel. Po odvolaní sa žalovaného 1/ proti rozsudku Okresného súdu Košice II sp. zn. 44C/36/20148-295 z 10. 06. 2021, Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací, zrušil rozsudok uznesením sp. zn. 2Co/173/2021-347 z 30. 09. 2022 a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Vykonaným dokazovaním po vrátení veci súd ustálil, že žalovaný 1/ ako dlžník a žalovaný 2/ ako veriteľ uzatvorili dňa 25. 06. 2010 Zmluvu o pôžičke, predmetom ktorej bolo poskytnutie bezúročnej pôžičky žalovanému 1/ v celkovej sume 90.000 eur, ktorá mu bola vyplácaná dňa 25. 06. 2010 v sume 30.000 eur v zmysle Dodatku č. 1, v sume 20.000 eur na základe Dodatku č. 2 dňa 03. 09. 2010, v sume 25.000 eur podľa Dodatku č. 3 z 12. 05. 2011 a v sume 15.000 eur na základe Dodatku č. 4 z 09. 12. 2011 v hotovosti. Žalovaný 1/ sa zaviazal poskytnutú pôžičku vrátiť do 31. 12. 2016. Účelom pôžičky bolo predovšetkým vysporiadanie záväzku voči W. E., ktorý mal žalovanému 1/ požičať sumu 50.000 eur. Pretože žalovaný 1/ nesplnil svoj záväzok v stanovenej lehote žalovanému 2/ ako veriteľovi, žalovaní sa dohodli na vysporiadaní záväzku formou notárskej zápisnice spisanej notárom JUDr. Ľubomírom Ondovom zn. N 54/2017, Nz 3397/2017, NCRIs 3458/2017 z 3.2.2017 o zaplatení pôžičky do 15. 02. 2017, pričom si dohodli úroky z omeškania vo výške 0,03 % za každý deň omeškania z dlžnej sumy od prvého dňa omeškania do zaplatenia, a to v lehote piatich dní odo dňa jeho špecifikácie, uvedenej vo výzve veriteľa doručenej dlžníkovi (čl. II dohody). Zároveň v tejto dohode žalovaný 1/ uznal predmetný dlh. V článku IV bod 6 notárskej zápisnice žalovaný 1/ vyhlásil, že v prípade nesplnenia záväzku vyplývajúceho zo Zmluvy o pôžičke a Dohody o vysporiadaní záväzku súhlasí s vykonateľnosťou notárskej zápisnice a exekúciou vedenou v zmysle Exekučného poriadku na základe tejto notárskej zápisnice ako exekučného titulu v zmysle ust. § 45 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z.z. Exekučného poriadku v znení neskorších predpisov na všetok svoj hnutelný a nehnuteľný majetok. Pre nesplnenie záväzku žalovaným 1/, po podaní návrhu na začatie exekúcie zo strany oprávneného žalovaného 2/, bolo doručené Upovedomenie o začatí exekúcie zriadením exekučného záložného práva na nehnuteľnosť zapísanú v katastri nehnuteľností zo dňa 03. 11. 2017 vedenej súdnym exekútorom JUDr. Jánom Ondášom pod sp. zn. Ex 522/2017- 31 OJ k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXXXX, byt č. XX na Q. č. XX v S.. Povinnému bolo zaslané Upovedomenie o začatí exekúcie predajom nehnuteľnosti listom z 03. 11. 2017 sp. zn. Ex 522/2017- 32 OJ. Dňa 27. 11. 2017 bol vydaný exekučný príkaz na zriadenie exekučného záložného práva na nehnuteľnosť zapísanú v katastri nehnuteľností pod sp. zn. Ex 522/2017- 34 OJ. V rovnaký deň bol vydaný exekučný príkaz na vykonanie exekúcie predajom nehnuteľnosti sp. zn. Ex 522/2017- 33 OJ. Listom z 29. 11. 2017 bol povinný upovedomený o čase a mieste oceňovania nehnuteľnosti na 07. 12. 2017 o 13:00 hod. K uzatvoreniu právnych úkonov došlo počas trvania manželstva žalobkyne so žalovaným 1/, ktorá na uvedené právne úkony nedala súhlas. Súd ďalej zistil, že manželstvo žalobkyne a žalovaného 1/ bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Košice I sp. zn. 18P/23/2016 z 08. 01. 2018, právoplatným 23. 02. 2018. Konanie o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov je vedené pod sp. zn. 22C/5/2021 a doposiaľ nie je vo veci rozhodnuté. Nebolo sporné, že žalobkyňa a žalovaný 1/ si počas trvania manželstva dňa 04. 09. 2010 kúpili byt č. XX na Q. č. XX . v S. za kúpnu cenu 70.000 eur, vklad kúpnej zmluvy do katastra nehnuteľností bol povolený rozhodnutím Okresného úradu Košice, katastrálny odbor č. V-XXXX/XX z 13. 10. 2010 v.z. 2051/10. Z výpisu z účtu v W., a.s. č. XXXXXXXXXXX/XXXX za obdobie od 01. 01. 2005 do 31. 12. 2005 súd zistil, že dňa 16. 03. 2005 bola vložená suma 500 eur a za obdobie od 01. 01. 2006 do 31. 12. 2006 bola dňa 20. 12. 2006 bola vložená suma 7.800 eur, dňa 20. 04. 2006 bol realizovaný vklad vo výške 5.800 eur a dňa 11. 07. 2006 vo výške 5.000 eur. Po odchode žalobkyne zo spoločnej domácnosti v roku 2015, žalobkyňa vykonala jednotlivé výbery z účtu žalobcu, ku ktorému mala dispozičné právo, celkovo vo výške 10.000 eur, čo súd zistil z potvrdení o hotovostnom výbere zo W. W. (dňa 16. 09. 2015 suma 3.000 eur, dňa 09. 11. 2015 suma 5.000 eur, dňa 04. 12. 2015 suma 2.000 eur).

1.3. Na vec súd aplikoval ust. § 145, § 147, § 657 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“). Prednostne súd riešil otázku naliehavého právneho záujmu žalobkyne na požadovanej žalobe, ktorú vyhodnotil tak, žalobkyňa osvedčila naliehavý právny záujem na požadovanom určení, pretože neurčením neexistencie práv a povinností z jednotlivých právnych úkonov by sa stalo jej právne postavenie neistým. Uviedol, že

na nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobkyne a žalovaného 1/ prebieha exekučné konanie, ktoré už bolo v štádiu oceňovania nehnuteľnosti za účelom jej predaja a uspokojenia pohľadávky žalovaného 2/, teda neplnenie zo zmluvy a jej dodatkov dosiahlo nepriaznivý vplyv na ich bezpodielové spoluvlastníctvo. Za tejto situácie nemožno žalobkyni uprieť naliehavý právny záujem, lebo tento má priamy vplyv na jej majetkové postavenie a neostávalo jej iné, než sa domáhať svojho práva podaním žaloby.

1.4. Ďalej riešil otázku, či na platnosť právnych úkonov, ktoré žalobkyňa namietala, bol potrebný jej súhlas, resp. či v danom prípade ide o správu spoločných vecí. Vychádzajúc z ustálenej súdnej praxe dospel k záveru, že v prípade zmluvy o pôžičke uzatvorenej len jedným z manželov nejde o správu spoločných vecí, a preto na platnosť právnych úkonov nebol potrebný súhlas žalobkyne. Odkázal na konštantnú judikatúru (napr. aktuálne rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo/263/2019 z 23. 09. 2020, sp. zn. 5Cdo/148/2017 z 23. 04. 2020), v zmysle ktorej ustanovenie § 145 OZ sa vzťahuje na právne úkony týkajúce sa spoločných vecí, t.j. vecí, ktoré už sú súčasťou bezpodielového spoluvlastníctva. Právna možnosť uzavierať zmluvy len jedným z manželov nie je existenciou bezpodielového spoluvlastníctva nijako obmedzená. Tieto úkony sa priamo netýkajú už nadobudnutého majetku v BSM. Uzavretím takýchto zmlúv len jedným z manželov teda nevzniká spoločný záväzok manželov, ale iba individuálny záväzok toho manžela, ktorý zmluvu sám uzatvoril. V širšom kontexte existencie spoločného majetku manželov sa však takáto pôžička, či úver dotýka spoločného majetku manželov, nakoľko podľa § 147 OZ platí, že pohľadávka veriteľa len jedného z manželov, ktorá vznikla za trvania manželstva, môže byť pri výkone rozhodnutia uspokojená i z majetku patriaceho do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Nepriaznivé dopady vyplývajúce z tohto ustanovenia pre toho manžela, voči ktorému veriteľ nemá pohľadávku, sú dôsledkom existencie bezpodielového spoluvlastníctva, s ktorým je spätá nutnosť vzájomného zdieľania majetkového osudu manželov do doby, pokiaľ ich bezpodielové spoluvlastníctvo trvá. Opačný výklad by neodôvodnene znížil princíp ochrany tretích osôb (veriteľov) a dlžníkov by priamo viedol k tomu, ako sa vyhnúť plneniu záväzkov. Vzhľadom na konštrukciu, vznik a rozsah bezpodielového spoluvlastníctva manželov možno eliminovanie týchto nepriaznivých dopadov riešiť len zmenou rozsahu bezpodielového spoluvlastníctva alebo jeho zánikom. Súdna prax dospela k záveru, že za právne úkony týkajúce sa spoločných vecí sa nepovažujú napríklad zmluva o pôžičke uzavretá len s jedným manželom (rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 21. 12. 1973 sp. zn. 3CZ 57/73, publikovaný v Zborníku stanovísk, správ a rozhodnutí súdov a súdnych rozhodnutí najvyšších súdov ČSSR, ČSR a SSR, vydanom Najvyšším súdom ČSSR, Praha 1986), ručiteľský záväzok jedného z manželov (R61/1973) alebo zmluva o výpožičke uzavretá len jedným z manželov (R71/1994), vypožičanie auta len jedným z manželov (R 71/1994), prevzatie ručenia (R 1/1998), ani pristúpenie k záväzku tretej osoby a ani súhlas s vykonateľnosťou notárskej zápisnice (4Cdo/234/2010).

1.5. Za udržateľný súd považoval iba taký výklad ust. § 145 OZ, podľa ktorého zmluva o pôžičke a ďalšie právne úkony uvedené v žalobe uzavreté len jedným z manželov, sa bezprostredne nedotýkajú predmetu bezpodielového spoluvlastníctva manželov, nie sú preto právnymi úkonmi týkajúcimi sa spoločných vecí, a aplikácia citovaného ustanovenia, resp. ochrana ním poskytovaná (možnosť dovoliť sa relatívnej neplatnosti), je v tomto prípade vylúčená. Aj v prípade, ak by sa žalobkyňa úspešne dovolala relatívnej neplatnosti právnych úkonov, povinnosť vrátiť požičané peniaze by vyslovením relatívnej neplatnosti nezankla. Pôžička by sa „zmenila“ na bezdôvodné obohatenie, ktoré je povinný dlžník vrátiť veriteľovi a v prípade, ak na to nemá dostatočný oddelený majetok, veriteľ sa môže domáhať uspokojenia aj z majetku spoločného (§ 147 OZ). Súd konštatoval, že na predmetný právny vzťah nie je možné aplikovať § 145 ods. 1 OZ. V súvislosti s tým nie je možné použiť ani ust. § 40a OZ a ustanovenia o premlčaní nároku. Žalobkyňa podanou žalobou namietala tiež, že napadnuté právne úkony sú neplatné pre rozpor s dobrými mravmi, keď zo strany žalovaného 1/ malo ísť o pomstu pre podanie návrhu žalobkyňou na rozvod. Mali mu v tom pomôcť osoby, ktoré pozná. Namietala, že tvrdenia žalovaných o tom, že k pôžičke došlo, sú len účelové a vykonštruované, žalovaní pôžičku len simulovali, t.j. právne úkony sú neplatné pre nedostatok vôle. V rozhodnom období jún 2010 až december 2011 disponovali žalobkyňa a žalovaný 1/ peňažnými prostriedkami, z ktorých realizovali kúpu bytu v cene 68.000 eur. Neboli v situácii, že by bola nutná pôžička, a už vôbec nie v takej výške. Súd konštatoval, že platná právna úprava pripúšťa, aby ktorýkoľvek z manželov bol oprávnený vo sfére mimo spoločných vecí prevziať na seba samostatné záväzky, t. j. zaväzovať sa v rámci občianskoprávných alebo obchodnoprávných vzťahov, a to bez toho, aby takéto právne úkony bolo možné považovať za

relatívne neplatné a tiež pre prípad nedobrovoľného splnenia samostatného záväzku jedného z manželov možnosť uspokojenia i z majetku patriaceho do BSM, ku ktorému má druhý manžel ideálny podiel, a to v závislosti od skutočnosti, či výlučný majetok dlžníka bude postačujúci pre uspokojenie veriteľa. Nemožno preto len z dôvodu, že manžel bez súhlasu manželky uzavrel zmluvu o pôžičke a nadväzujúce právne úkony, vyhlásiť tieto právne úkony za absolútne neplatné. Citoval z uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo 27/2017 z 27. 05. 2020, podľa ktorého „Ak právna úprava vo svojej podstate je neznesiteľná, nemožno sa od nej odkláňať len preto, že v istej oblasti vyvoláva nespravodlivosť. Úprava bezpodielového spoluvlastníctva manželov obsiahnutá v § 143 a nasl. OZ z hľadiska účelu zákona nesmeruje k ochrane spoločného majetku pred sekundárnymi dopadmi úkonov jedného z manželov. Inak by zákonodarca nemohol v § 147 ods. 1 OZ zakotviť možnosť, aby sa pohľadávka veriteľa len jedného z manželov, mohla pri výkone rozhodnutia uspokojiť z majetku patriaceho do bezpodielového spoluvlastníctva manželov; ak by snaha o ochranu spoločného majetku napr. aj z dôvodu extrémnej nespravodlivosti existovala, § 147 ods. 1 by ju znegoval. Inak povedané ustanovenie § 147 OZ priamo pamätá aj na pohľadávky len proti jednému z manželov a pre tento prípad pripúšťa ich uspokojenie aj zo spoločného majetku”.

1.6. K tvrdeniu žalobkyne, že žalovaný 1/ konal v rozpore s dobrými mravmi, pričom poukazovala na to, že žalovaný 1/ predal rodinný dom, ktorý mu bol darovaný rodičmi, svojmu bratovi, pričom nevedel uviesť, akú cenu zaň utŕžil, súd uviedol, že rodinný dom nepatrí do BSM, pretože bol darovaný žalovanému 1/ jeho rodičmi. Žalovaný 1/ tvrdil, že na základe dohody so svojou matkou, tento rodinný dom previedol na brata, pričom z toho nemal žiadne peniaze. Súd uviedol, že skutočnosť, že v súčasnosti vlastní rodinný dom dcéra žalobkyne a žalovaného 1/ nesvedčí o nepoctivom konaní žalovaného 1/, keďže tento dom predal jeho brat, a uvedené bolo v prospech dcéry žalobkyne a žalovaného 1/. Žalobkyňa bola tou, ktorá opustila spoločnú domácnosť a svoje deti z dôvodu mimomanželského vzťahu a podala žiadosť o rozvod, následne vybrala sumu 10.000 eur z účtu. Podľa názoru súdu v konaní žalovaných 1/ a 2/ pri uzatváraní Zmluvy o pôžičke a ďalších právnych úkonov nedošlo k rozporu s dobrými mravmi.

1.7. Následne sa súd zaoberal tým, či bola vôbec uzatvorená zmluva o pôžičke a jednotlivé dodatky k nej a či došlo ku skutočnému prevzatiu finančných prostriedkov, pričom na základe vykonaného dokazovania uzavrel, že Zmluva o pôžičke bola uzatvorená a k prevzatiu finančných prostriedkov reálne došlo. Vyšiel pritom zo zhodných výpovedí samotných účastníkov zmluvy žalovaného 1/ ako dlžníka a žalovaného 2/ ako veriteľa ako aj z listinných dôkazov (Zmluvy o pôžičke zo dňa 25. 06. 2010, Dodatku č. 1 zo dňa 25. 06. 2010, Dodatku č. 2 zo dňa 03. 09. 2010, Dodatku č. 3 zo dňa 25. 06. 2010 a Dodatku č. 4 zo dňa 09. 12. 2011). Prevzatie finančných prostriedkov mal za preukázané z potvrdení podpísaných vlastnoručným podpisom oboch žalovaných, ktoré korešpondovali s podpísanými dodatkami, ako aj z okolností, ktoré vyplynuli najmä z výpovede žalovaného 1/, ktoré reprodukoval. Uviedol, že celkový opis skutočností a okolností, ktoré predchádzali a viedli k uzatvoreniu zmluvy o pôžičke medzi žalovanými, ktoré sa týkali pôžičky od kňaza W. E., boli logické a v časovej súvislosti.

1.8. Zo zhodných výpovedí žalovaných súd uzavrel, že došlo k prevzatiu finančných prostriedkov, že zmluvy a dodatky pripravil žalovaný 2/ s tým, že mali byť uzatvárané za prítomnosti X. F.. Tohto súd nevypočul, lebo jeho výsluch nebol znovu navrhnutý ako dôkaz a žalovaný 2/ potvrdil, že vedel o okolnostiach týkajúcich sa pôžičky od kňaza W. E. pre žalovaného 1/ a aj o tom, prečo ju potreboval urýchlene vrátiť. Návrh na vykonanie dokazovania predložením výpisov z účtov, ktoré navrhla žalobkyňa, súd zamietol, nakoľko v týchto výpisoch nebolo preukázané, že bola poskytnutá pôžička od žalovaného 2/ z dôvodu, že peniaze boli odovzdávané v hotovosti. Skutočnosť, že žalovaný 1/ mal k dispozícii sumu 40.000 eur nebola sporná, pretože to bolo uvedené okrem iného aj v konaní o výživnom sp. zn. 11P/78/2016 a tvrdil to aj žalovaný 1/ na pojednávaní. Tieto peniaze spotreboval žalovaný 1/ v Írsku a peniaze posielal domov rodine, ktorú živil s tým, že rekonštruovali byt. Žalovaný 1/ uviedol tiež, po odchode žalobkyne zo spoločnej domácnosti v roku 2015 prišiel o zamestnanie, keďže sa musel starať o dve deti. Zostávajúce finančné prostriedky utratil v snahe vyrovnať sa s rozpadom manželstva so žalobkyňou z dôvodu zlého psychického stavu. Žalovaný bol ten, kto vždy riešil všetky finančné záležitosti v rodine. Pokiaľ ide o výpisy, ktoré podľa žalobkyne mali preukazovať, že na účet v Írsku bol doručovaný len plat, žalovaný 1/ tvrdil, že peniaze, ktoré mu požičal kňaz vkladal na účet v W. W. a nosil ich aj domov v hotovosti a takisto z nich aj žil. Netvrdil, že na účet v Írsku posielal tie peniaze, resp. že by tam uložil peniaze z pôžičky. Zároveň súd poukázal na sudcovskú koncentráciu konania, keď

tieto výpisy žalobkyňa mohla kedykoľvek predložiť a nie až pred záverečnými rečami na poslednom pojednávaní, preto súd neprihliadol na tieto výpisy. Zistený skutkový stav súd vyhodnotil tak, že k poskytnutiu pôžičky reálne došlo. Zmluva o pôžičke bola uzavretá len jedným manželom, netýka sa preto správy spoločných vecí v zmysle ust. § 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka a súhlas žalobkyne nebol potrebný platnosť tohto právneho úkonu, ako aj ďalších napadnutých právnych úkonov. Zároveň súd nezistil rozpor s dobrými mravmi, preto žalobu zamietol.

1.9. O trovách konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 CSP a v konaní úspešnému žalovanému 1/ priznal plnú náhradu trov konania, vrátane predchádzajúceho odvolacieho konania. Žalovanému 2/ napriek tomu, že bol tiež úspešný v konaní, náhradu trov konania súd nepriznal, pretože mu žiadne preukázateľne vynaložené trovy konania nevznikli.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 21. novembra 2024 sp. zn. 2Co/145/2023 rozhodol tak, že potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. (prvý výrok) a žalovanému 1/ priznal náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (druhý výrok) a v právnom vzťahu medzi žalobkyňou a žalovaným 2/ stranám náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. (tretí výrok)

2.1. Odvolací súd nezistil pochybenia v procesnom postupe súdu prvej inštancie porušujúce procesné práva strán alebo právo na spravodlivý proces, príp. odnímajúce stranám sporu možnosť konať pred súdom v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. b) CSP, ktoré by mali za následok nesprávne rozhodnutie. Súd prvej inštancie uviedol právne dôvody, pre ktoré žalobe nevyhovelo, závery, ktoré prijal vysvetlil, uviedol dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil ako po stránke skutkovej tak aj po stránke právnej. Odvolateľka neuviedla žiadne také vecné a právne relevantné dôvody, ktoré by pre ňu ako žalobkyňu privodili iné rozhodnutie. Námietky uvedené v odvolaní neboli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku z hľadiska zistených skutočností (skutkového stavu) a právneho posúdenia veci. Odvolacie námietky boli už predmetom dokazovania pred súdom prvej inštancie, ktorý sa s nimi vysporiadal pri rozhodovaní v danej veci.

2.2. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia okresného súdu a reagujúc na odvolacie námietky odvolací súd uskutočnil podrobný rozbor judikatúry najvyššieho súdu a vyslovil, že napádané právne úkony nie sú relatívne neplatné, lebo súhlas žalobkyne k nim nebol potrebný. Nie sú ani absolútne neplatné, pretože v konaní nebolo preukázané, že sú len fingované a preukázaný nebol ani ich rozpor s dobrými mravmi, ktorý by spočíval v tom, že žalovaní vedome, primárne s cieľom vytvoriť možnosť uspokojenia pohľadávky žalovaného 2/ nehnuteľnosťou patriacou do BSM žalobkyne a žalovaného 1/ uzatvárali sporné právne úkony s úmyslom poškodiť žalobkyňu. Najmä žalovaný 2/ nemal žiaden logický a uveriteľný dôvod ju poškodzovať, lebo ako vyplynulo z ich výpovedí, vzájomne sa nepoznali, nebol medzi nimi žiaden vzťah. Žalovaný 2/ má len eminentný záujem na vrátení požičaných peňazí - je vysoko nepravdepodobné, že by sa dal vtiahnuť do machinácií, ktoré (bez dôkazu) tvrdí žalobkyňa, len aby ju poškodil. Ani žalovaný 1/ a žalovaný 2/ sa pred uzavretím zmluvy o pôžičke nepoznali. Žalovaný 1/ uveriteľným spôsobom opísal a odôvodnil, prečo potreboval väčšiu finančnú sumu nielen od samotného žalovaného 2/ ale aj v predchádzajúcom období od W. E.. Takisto tvrdenie žalobkyne, že žalovaný previedol rodinný dom na svojho brata len z dôvodu, aby sa zbavil svojho výlučného majetku, je len jej domnienkou, pričom nemožno opomenúť, že tento rodinný dom sa stal vlastníctvom spoločnej dcéry žalobkyne a žalovaného 1/. Skutočnosti zistené v tejto konkrétnej veci pri uzatváraní namietaných právnych úkonov nemožno hodnotiť ako také, že nimi boli porušené dobré mravy v takej intenzite tohto výkladového pravidla, že by mali za následok neplatnosť sporných právnych úkonov. Zmluva o pôžičke má reálny konsenzuálny charakter, tak ako to tvrdila žalobkyňa. Vznik právneho vzťahu z pôžičky predpokladá teda nielen zmluvné dojednanie strán, ale aj skutočné odovzdanie predmetu pôžičky, a to buď odovzdaním peňazí alebo bezhotovostným prevodom dohodnutej sumy na účet dlžníka. Predmetom tohto konania je určenie, že nie sú a neexistujú práva a povinnosti zo Zmluvy o pôžičke uzatvorenej medzi žalovaným 1/ a žalovaným 2/ dňa 25. 06. 2010, z dodatkov 1 - 4 k nej a z Dohody o vysporiadaní záväzku a z vyhlásenia žalovaného 1/ o uznaní dlhu podľa ust. § 558 Občianskeho zákonníka a súhlase s vykonateľnosťou a súhlase s exekúciou obsiahnuté v notárskej zápisnici N 54/2017, Nz 3397/2017, NCRI 3458/2017 z 03. 02. 2017, teda žalobkyňa ako tretia strana, ktorá nebola účastná uvedených právnych úkonov, domáha sa určenia, že tieto dve osoby, aj v prípade, keď by uzavreli predmetné úkony, nevyplývajú a neexistujú z nich pre ne žiadne práva a povinnosti. Odvolací súd vychádzajúc z predmetu konania a poukazujúc na znenie účastníckej výpovede žalovaného 2/ nemal dôvod túto

negovať, resp. jej neuveriť, lebo jasne a zrozumiteľne opísal spôsob ako bol oslovený, ako boli právne úkony realizované a tiež ako došlo k odovzdaniu peňazí v hotovosti žalovanému 1/, pričom uviedol, že išlo o jeho úspory, ktoré nemal v peňažnom ústave, čo je takisto tvrdenie uveriteľné. Ním opísané skutočnosti o odovzdaní a prevzatí peňazí potvrdil aj žalovaný 1/, ktorý uveriteľne argumentoval, z akého dôvodu potreboval pôžičku. Nemožno neuveriť a spochybňovať výpovede osôb, ktoré uzavierali právne úkony len z toho dôvodu, že v konaní vystupujú na tej istej sporovej strane ako žalovaní a súhlasiť a stotožniť sa z tohto dôvodu s nepodloženou argumentáciou žalobkyne o neexistencii pôžičky a neodovzdani pôžičky a o úmysle žalovaných poškodiť ju. Dôkazné bremeno je inštitútom procesného práva a má tiež jedine procesný účel. Jeho zmyslom je umožniť súdu rozhodnúť o veci samej v takých prípadoch, kedy neboli preukázané určité skutočnosti významné podľa hmotného práva pre rozhodnutie v spore (či už z dôvodu nečinnosti strany sporu, ktorý nesplnil povinnosť označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení stanovenú v § 157 a § 132 ods. 1 CSP) resp. dostal sa do situácie dôkaznej núdze, alebo preto, že takáto skutočnosť nemohla byť preukázaná vôbec. Dôkazné bremeno je teda typicky inštitútom, ktorý súdu umožňuje rozhodnúť v tzv. dôkaznej núdzi. Súd prvej inštancie sa pri hodnotení dôkazov priklonil na stranu žalovaných a odvolací súd vychádzajúc z obsahu spisu nemá dôvod spochybňovať v odvolacom konaní toto jeho rozhodnutie a to ani na základe odvolacích námietok žalobkyne.

2.3. Tvrdenie žalobkyne, že žalovaný 1/ jej povedal, že nemá morálne právo na sporný byt, čomu pripisovala jeho následné kroky a fingovanie pôžičky, zostalo takisto nepreukázané (žalovaný 1/ to popieral). K jej námietkam, že v rodinnom dome, ktorého je v súčasnosti vlastníčkou spoločná dcéra žalobkyne a žalovaného 1/, nemá právo doživotného bývania na rozdiel od žalovaného 1/, treba uviesť, že je len na ich spoločnej dcére, či bude súhlasiť s vecným bremenom aj v jej prospech. Z okolností veci nevyplyva, že by žalobkyňa od opustenia spoločnej domácnosti nemala vyriešenú bytovú otázku a túto by potrebovala nutne riešiť vecným bremenom k nehnuteľnosti vo vlastníctve dcéry, navyše predmetom tohto konania nie je potreba zabezpečenia bytovej náhrady pre žalobkyňu, na ktorú podľa okolností veci od opustenia spoločnej domácnosti ani nie je odkázaná. K argumentácii, že 10.000 eur vybrala na investovanie do spoločného bytu, na výživu detí a chod domácnosti, odvolací súd uvádza, že je vysoko nepravdepodobné, aby investovala do bytu v čase, kedy už vedela, že na prelome rokov 2015 - 2016 opúšťa spoločnú domácnosť (peniaze z účtu vyberala v septembri, novembri, decembri 2015) a sumu 10.000 eur použitú na ňou tvrdené chod domácnosti a výživu detí má odvolací súd za neprimerane vysokú a nepreukázanú. Nevykonanie dôkazov, ktoré žalobkyňa navrhovala, súd prvej inštancie náležite odôvodnil.

2.4. Vychádzajúc zo zásady úspechu v sporovom konaní, odvolací súd v zmysle § 255 ods. 1 a § 396 ods. 1 CSP žalovanému 1/ priznal plnú náhradu trov odvolacieho konania. V odvolacom konaní mal síce úspech aj žalovaný 2/, ale v odvolacom konaní mu žiadne preukázateľné a účelne vynaložené trovy nevznikli, preto v súlade s ust. § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodol o trovách odvolacieho konania tak, že stranám sporu náhradu trov konania nepriznal.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj ako „dovolateľka“) dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodnila § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. c) CSP.

3.1. Žalobkyňa má za to, že v tomto prípade došlo k nesúladu medzi hodnotením dôkazov súdmi nižších stupňov a logikou hodnotenia dôkazov. Z výpovedí a vyjadrení žalovaných vyplynuli skutočnosti, ktoré boli pre riadne posúdenie veci rozhodujúce, a ktoré si vzájomne protirečili, pričom na tieto skutočnosti oba sudy nižších stupňov vôbec nereflektovali, čo robí napadnuté rozhodnutie nedostatočne kvalitným, zmätočným, vo výsledku zasahujúcim do práva na spravodlivý proces. Nie je zrejmé, či sudy nižších stupňov v rámci voľnej úvahy rozporné skutočnosti, prehľadli, prípadne sa nimi odmietli zaoberať, alebo sa nimi zaoberali, avšak nemali ich za natoľko dôležité, aby mali negatívny vplyv na závery súdov, podľa ktorých sú tvrdenia žalovaných uveriteľné. Pokiaľ sa však rozpornými skutočnosťami aj zaoberali, nie je to z napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj rozhodnutia súdu prvej inštancie zrejmé, nakoľko v odôvodneniach absentujú úvahy súdov, v rámci ktorých by sa týmito rozpornými skutočnosťami sudy zaoberali. Žalobkyňa má za to, že v procese hodnotenia dôkazov došlo zo strany odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie, ku pochybeniam vo vzťahu ku skutkovým záverom, ktorých správne vyhodnotenie bolo pre právne posúdenie veci v merite rozhodujúce. Vzhľadom k tomu, že žalobkyňa v konaní dokazovala negatívnu skutočnosť, a teda neexistenciu práv a povinností zo zmluvy o pôžičke,

pretože mala a aj má za to, že ku skutočnému odovzdaniu peňažných prostriedkov nedošlo, pričom bola po celý čas konania v dôkaznej núdzi, mali sudy nižších stupňov venovať väčšiu pozornosť návrhom na vykonanie dokazovania zo strany žalobkyne, okolnostiam, na ktoré žalobkyňa v konaní poukazovala a súčasne aj skutočnostiam, ktoré vyplynuli z výpovedí všetkých účastníkov konania. Sudy však opomenuli závažnú skutočnosť, že žalovaní neprodukovali v konaní žiadne dôkazy, ktoré by preukázali dôvodnosť ich tvrdení. Žalobkyňa má za to, že sa v konaní pred súdmi nižších stupňov tvrdenia žalovaných nepretavili z roviny tvrdení do roviny objektívne preukázaných skutočností. V konaní bola preukázaná existencia písomnej zmluvy o pôžičke, nebolo však preukázané, že ku odovzdaniu pôžičky skutočne došlo. Vzhľadom k rozloženiu dôkazného bremena mali v konaní existenciu pôžičky preukazovať žalovaní. Žalobkyňa má za to, že vzhľadom ku všetkým skutočnostiam, ktoré z dokazovania vo veci vyplynuli, sú závery odvolacieho súdu uvedené v odsekoch 43- 45 postavené na nesprávnom hodnotení dôkazov. Odvolací súd primerane a hlavne neuvádza konkrétne dôvody, pre ktoré mal za to, že argumentácia žalovaných bola dôveryhodná. Odvolací súd len všeobecne konštatuje uveriteľnosť, logickosť tvrdení žalovaných. Sporové konanie je ovládané zásadou formálnej pravdy, v zmysle ktorej má pravdu ten, kto si ju dokáže. Nemožno však založiť rozhodnutie len na nepreukázaných tvrdeniach žalovaných a bez akéhokoľvek kritického náhľadu na všetky skutočnosti, ktoré v konaní vyšli najavo. V právnej veci, ako je táto, kde sa má dokazovať existencia pôžičky, a teda skutočného odovzdania peňažných prostriedkov, najmä za situácie, keď tieto boli údajne odovzdané v hotovosti, je potrebné brať do úvahy všetky priamo alebo nepriamo preukázané skutočnosti, ktoré buď existenciu pôžičky potvrdzujú alebo vyvracajú. V prípade napadnutého rozhodnutia však možno mať dôvodné pochybnosti o tom, ako odvolací súd hodnotil dôkazy, keď dokázal nekriticky prevziať nepreukázané tvrdenia žalovaných a založiť na nich napadnuté rozhodnutie. Zároveň má za to, že jej bolo upreté právo na spravodlivý súdny proces aj v dôsledku nevykonania dôkazov-najmä výpisov z bankových účtov, ktoré by preukazovali pravdivosť tvrdení žalobkyne. Tieto dôkazy nemohla žalobkyňa predložiť, keďže v čase konania nemala k týmto účtom prístup. Výpisy by potvrdzovali nielen to, koľko peňazí žalobkyňa vyberala, ale aj čiastky, ktoré žalovaný v 1. rade posielal na účet z Írska. Preukázala by sa aj nepravdivosť tvrdenia žalovaného v 1. rade o tom že žalovaný v 1. rade v roku 2010 nepracoval a musel si vziať pôžičku od írskeho mnícha. Ako už žalobkyňa uvádzala, účastnícka výpoveď sa považuje len za podporný dôkaz, a to najmä z dôvodu, že účastník vypovedá vo svojej veci. Každé jedno rozhodujúce tvrdenie počnúc údajnou pôžičkou od írskeho mnícha až po údajnú pôžičku od žalovaného v 2. rade ostalo v konaní nepreukázané. Písomná zmluva a potvrdenie o prevzatí peňazí nedokazujú, že ku odovzdaniu a prevzatí pôžičky aj skutočne došlo. Sudy založili svoje rozhodnutia len na výpovediach žalovaných, ktoré výpovede považovali bez všetkého, za uveriteľné, jasné a zrozumiteľné, a to aj napriek vzájomným rozporom týchto výpovedí. Je otázne, z akého dôvodu mali sudy nižších stupňov výpoveď žalovaného v 1. rade za uveriteľnú, logickú a zrozumiteľnú, hoci sa v rámci výpovede, ako aj vyjadrení žalovaného v 1. rade vyskytli dosť závažné rozpory. Rovnako to platí aj o výpovedi žalovaného v 2. rade. Nie je zrejmé, čo viedlo sudy k tomu, že sa im výpovede žalovaných javili ako uveriteľné a logické, aj napriek tomu, že si vnútorne, ako aj vzájomne odporovali a dôvodne vzbudzovali nedôveru v skutočnosti, ktoré sú deklarované v písomnom vyhotovení zmluvy o pôžičke. Sudy dali za pravdu žalovaným, hoci v konaní neprodukovali ani jediný objektívny dôkaz o skutočnom odovzdaní peňazí. Napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj rozhodnutie súdu prvej inštancie sú postavené len na nepreukázaných tvrdeniach žalovaných. Žalobkyňa v konaní poukazovala na viacero nelogickostí a nezrovnalostí, ktoré sa v konaní objavili a ktoré, hoci nepriamo, nasvedčovali k tomu, že ku reálnemu odovzdaniu peňazí nedošlo. Je nelogické a vysoko nepravdepodobné ostať pracovať v zahraničí, pokiaľ príjem prevyšujú dlhy, najmä v prípade, ak sa jedná o osobu, ktorá je jediným živiteľom rodiny. Pravdou je, že žalovaný v 1. rade v Írsku zarábal, zarábal dobre, a peniaze pravidelne ukladal na účet. Nasporené peniaze (nie pôžičku, ako aj vyplynulo z dokazovania) nakoniec žalobkyňa a žalovaný v 1. rade investovali do kúpy bytu. Nepreukázané ostali aj tvrdenia žalovaného v 2. rade o tom, že peniaze investoval do bytu.

3.2. Vo vzťahu k namietanému dovolaciemu dôvodu v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c) CSP poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 6Cdo/88/2011, podľa ktorého, pri posudzovaní platnosti právnych úkonov, ktoré majú dopad na masu BSM, nie je nevyhnutné, aby mali tieto právne úkony bezprostredný vzťah k spoločným veciam, ale postačí, ak pôjde o vzťah sekundárny (nepriamy). Nadväzujúc na predmetné rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

je nepochybné, že v tejto právnej veci sa právne úkony žalovaných dotkli majetku patriaceho do BSM žalobkyne a žalovaného v 1. rade. Predmetné rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky hovorí aj o tom, že takéto úkony by sa mali posúdiť aj skrz zásady dobrých mravov, nakoľko pokiaľ manžel, ktorý sa takýmto úkonom zaväzoval, nemal k dispozícii individuálny majetok dostatočnej hodnoty, aby pokryl záväzok, postupoval v rozpore s dobrými mravmi. Hoci sa v rámci rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 8Cdo/263/2019 zo dňa 23. 09. 2020 konštatuje, že rozhodnutie, sp. zn. 6Cdo/88/2011 sa veľmi nepresadilo (aj v súvislosti s nálezom ÚS SR, sp. zn. I. ÚS 26/2010) faktom je, že takéto rozhodnutie existuje a je rozdielne ako rozhodnutie, sp. zn. 8Cdo/263/2019. Žalobkyňa má za to, že pre naplnenie dôvodu podľa ust. § 421 ods. 1 písm. c) CSP je nerozhodné, že sa rozhodnutie, sp. zn. 6Cdo/88/2011 v praxi veľmi nepresadilo. Podľa názoru žalobkyne mali sudy nižších stupňov najmä vzhľadom, - k dôkaznej núde na strane žalobkyne, - k tomu, že všetky údajné pôžičky, ktorými argumentoval v konaní žalovaný v 1. rade, mali byť hotovostného charakteru, čoho dôsledkom by malo byť, že by žalovaný v 1. rade mal niesť zvýšenú mieru rizika za neunesenie dôkazného bremena vo vzťahu ku skutočnej existencii údajných pôžičiek, - k tomu, že žalovaný v konaní okrem rozporných vyjadrení v rámci výsluchov neprodukovali v konaní jediný dôkaz, ktorý by nepochybne preukazoval, že pôžička skutočne existovala, - k tomu, že sa spor v konečnom dôsledku odrazí na zásahu do základného práva žalobkyne na obydlie, - k existencii rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 6Cdo/88/2011, dôkladne zvažovať aj aplikáciu ust. § 145 OZ o spoločných veciach. Žalobkyňa má za to, že vplyv napadnutých právnych úkonov na masu BSM je nepopierateľný a priamy. Z logiky veci plynie, že hoci právo žalovaného v 1. rade zo zmluvy o pôžičke priamo nepôsobí, je to práve povinnosť žalovaného v 1. rade z pôžičky, ktorá nepochybne zakladá priamy vzťah predmetného právneho úkonu a masy BSM. Práve v priamom dôsledku nedodržania povinnosti sa má exekvovať majetok patriaci do BSM žalobkyne a žalovaného v 1. rade. Okrem uvedeného má žalobkyňa za to, že okolnosti tejto veci nasvedčujú aj tomu, že týmito úkonmi došlo aj k rozporu s dobrými mravmi. Žalovaný v 1. rade namiesto toho, aby zodpovednosť za neplnenie individuálnych záväzkov kryl vlastným, výlučným vlastníctvom, preukázateľne a úmyselne vystavil exekúciu byt patriaci do BSM. Žalobkyňa má za to, že je dôvodné aplikovať na túto právnu vec závery z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 6Cdo/88/2011.

3.3. Vzhľadom na vyššie uvedené navrhla dovolaciemu súdu, aby rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaný 1/ vo svojom vyjadrení uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za vecne a právne správne, a preto dovolaciemu súdu navrhol dovolanie ako nedôvodné v zmysle ustanovenia § 448 CSP zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“, resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonom stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP), v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je potrebné zamietnuť.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

K dovolaciemu dôvodu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP

7. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť (vo všeobecnosti) taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

9. Pre naplnenie prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP je nevyhnutné kumulatívne splnenie troch znakov, ktorými sú: 1/ nesprávny procesný postup súdu, 2/ tento nesprávny procesný postup znemožnil strane realizovať jej patriace procesné práva a zároveň 3/ intenzita tohto zásahu dosahovala takú mieru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Pretože dovolateľka namietala nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu, dovolací súd pristúpil k posúdeniu argumentačnej udržateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu z pohľadu, či napĺňa záruky garantujúce, že výkon spravodlivosti v danom prípade nie je arbitrárny (svojvoľný), a či je zachované právo dovolateľa na riadne odôvodnenie rozhodnutia.

11. Ústavný súd Slovenskej republiky vo viacerých svojich rozhodnutiach, aktuálne napr. v uznesení sp. zn. III. ÚS 44/2022 z 27. januára 2022 uviedol, že arbitrárnosť sa v zásade môže prejavovať vo dvoch podobách. Procesná arbitrárnosť je hrubým alebo opakovaným porušením zásadných ustanovení právnych predpisov upravujúcich postup orgánu verejnej moci, hmotnoprávna (meritórna) arbitrárnosť sa prejavuje ako extrémny nesúlad medzi právnym základom pre rozhodovanie vecí a závermi orgánu verejnej moci, ktoré sú vo vzťahu k tomuto právnemu základu neobhájitelné všeobecne akceptovateľnými výkladovými postupmi (II. ÚS 576/2012). Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že arbitrárnosť (i zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí) všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prejednávaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. IV. ÚS 115/03). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“). O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak sa zistí taká interpretácia a aplikácia právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

12. K námietkam dovolateľky týkajúcim sa nedostatkov odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu treba uviesť, že právo na istú kvalitu súdneho konania, ktorého súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v sebe zahŕňajú aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006). Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán významnými pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, Séria A, č. 254-B, str. 49, § 30). Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 09. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9.

decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

13. Žalobkyňa vo vzťahu k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP predovšetkým má za to, že v tomto prípade došlo k nesúladu medzi hodnotením dôkazov súdmi nižších stupňov a logikou hodnotenia dôkazov. Z výpovedí a vyjadrení žalovaných vyplynuli skutočnosti, ktoré boli pre riadne posúdenie veci rozhodujúce, a ktoré si vzájomne protirečili, pričom na tieto skutočnosti oba sudy nižších stupňov vôbec nereflektovali, čo robí napadnuté rozhodnutie nedostatočne kvalitným, zmätočným, vo výsledku zasahujúcim do práva na spravodlivý proces. Nie je zrejmé, či sudy nižších stupňov v rámci voľnej úvahy rozporné skutočnosti, prehliadli, prípadne sa nimi odmietli zaoberať, alebo sa nimi zaoberali, avšak nemali ich za natoľko dôležité, aby mali negatívny vplyv na závery súdov, podľa ktorých sú tvrdenia žalovaných uveriteľné. Pokiaľ sa však rozpornými skutočnosťami aj zaoberali, nie je to z napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj rozhodnutia súdu prvej inštancie zrejmé, nakoľko v odôvodneniach absentujú úvahy súdov, v rámci ktorých by sa týmito rozpornými skutočnosťami sudy zaoberali. Žalobkyňa má za to, že v procese hodnotenia dôkazov došlo zo strany odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie, ku pochybeniam vo vzťahu ku skutkovým záverom, ktorých správne vyhodnotenie bolo pre právne posúdenie veci v merite rozhodujúce.

13.1. Odvolací súd však v bode 43 a 45 uviedol:

„43. V zmysle záverov citovaných aktuálnych rozhodnutí najvyššieho súdu tvoriacich ustálenú rozhodovaciu prax súdov a na základe individuálnych okolností prejednávanej veci, podľa názoru odvolacieho súdu možno vyvodiť, že napádané právne úkony nie sú relatívne neplatné, lebo súhlas žalobkyne k nim nebol potrebný. Nie sú ani absolútne neplatné, pretože v konaní nebolo preukázané, že sú len fingované a preukázaný nebol ani ich rozpor s dobrými mravmi, ktorý by spočíval v tom, že žalovaní vedome, primárne s cieľom vytvoriť možnosť uspokojenia pohľadávky žalovaného 2/ nehnuteľnosťou patriacou do BSM žalobkyne a žalovaného 1/ uzatvárali sporné právne úkony s úmyslom poškodiť žalobkyňu. Najmä žalovaný 2/ nemal žiaden logický a uveriteľný dôvod ju poškodzovať, lebo ako vyplynulo z ich výpovedí, vzájomne sa nepoznali, nebol medzi nimi žiaden vzťah. Žalovaný 2/ má len eminentný záujem na vrátení požičaných peňazí - je vysoko nepravdepodobné, že by sa dal vťahovať do machinácií, ktoré (bez dôkazu) tvrdí žalobkyňa, len aby ju poškodil. Ani žalovaný 1/ a žalovaný 2/ sa pred uzavretím zmluvy o pôžičke nepoznali. Žalovaný 1/ uveriteľným spôsobom opísal a odôvodnil, prečo potreboval väčšiu finančnú sumu nielen od samotného žalovaného 2/ ale aj v predchádzajúcom období od W. E.. Takisto tvrdenie žalobkyne, že žalovaný previedol rodinný dom na svojho brata len z dôvodu, aby sa zbavil svojho výlučného majetku, je len jej domnienkou, pričom nemožno opomenúť, že tento rodinný dom sa stal vlastníctvom spoločnej dcéry žalobkyne a žalovaného 1/. Skutočnosti zistené v tejto konkrétnej veci pri uzatváraní namietaných právnych úkonov nemožno hodnotiť ako také, že nimi boli porušené dobré mravy v takej intenzite tohto výkladového pravidla, že by mali za následok neplatnosť sporných právnych úkonov.

45. Tvrdenie žalobkyne, že žalovaný 1/ jej povedal, že nemá morálne právo na sporný byt, čomu pripisovala jeho následné kroky a fingovanie pôžičky, zostalo takisto nepreukázané (žalovaný 1/ to popieral). K jej námietkam, že v rodinnom dome, ktorého je v súčasnosti vlastníčkou spoločná dcéra žalobkyne a žalovaného 1/, nemá právo doživotného bývania na rozdiel od žalovaného 1/, treba uviesť, že je len na ich spoločnej dcére, či bude súhlasiť s vecným bremenom aj v jej prospech. Z okolností veci nevyplýva, že by žalobkyňa od opustenia spoločnej domácnosti nemala vyriešenú bytovú otázku a túto by potrebovala nutne riešiť vecným bremenom k nehnuteľnosti vo vlastníctve dcéry, navyše predmetom tohto konania nie je potreba zabezpečenia bytovej náhrady pre žalobkyňu, na ktorú podľa okolností veci od opustenia spoločnej domácnosti ani nie je odkázaná. K argumentácii, že 10.000 eur vybrala na investovanie do spoločného bytu, na výživu detí a chod domácnosti, odvolací súd uvádza, že je vysoko nepravdepodobné, aby investovala do bytu v čase, kedy už vedela, že na prelome rokov 2015 - 2016 opúšťa spoločnú domácnosť (peniaze z účtu vyberala v septembri, novembri, decembri 2015) a sumu 10.000 eur použitú na ňou tvrdený chod domácnosti a výživu detí má odvolací súd za neprimerane vysokú a nepreukázanú. Nevykonanie dôkazov, ktoré žalobkyňa navrhovala, súd prvej inštancie náležite odôvodnil."

13.2. Dovolateľka ďalej namietala, že v prípade napadnutého rozhodnutia však možno mať dôvodné pochybnosti o tom, ako odvolací súd hodnotil dôkazy, keď dokázal nekriticky prevziať nepreukázané tvrdenia žalovaných a založiť na nich napadnuté rozhodnutie.

13.3. V súvislosti s namietaným dovolací súd poukazuje na bod 62. rozhodnutia okresného súdu, v ktorom objasnil finančnú situáciu žalovaného 1/ jeho príjmy aj výdavky. Dovolací súd nezistil vo vyhodnotení dôkazov preukazujúcich finančnú situáciu logický rozpor, pričom nemožno prehliadnuť aj to, že pôžička bola bezúročná s dlhšou dobou splatnosti.

13.4. Pokiaľ dovolateľka namietala, že odvolací súd v časti výpovede žalovaného 2/ neodstránil jej rozpory, dovolací súd poukazuje na bod 44. rozhodnutia odvolacieho súdu, v ktorom sa podrobne zaoberal výpoveďou žalovaného 2/ a aj ju hodnotil.

13.5. Dovolací súd taktiež uvádza, že ďalšími námietkami dovolateľky sa nezaoberal, nakoľko predstavovali iba samotnú polemiku so skutkovým stavom. Vo vzťahu k namietanému a vyššie obsiahlo k uvedenému konštatuje, že námietky dovolateľky nepovažoval za dôvodné. Dovolací súd však zdôrazňuje, že žalobkyňa zaťažovalo dôkazné bremeno preukázať, že k pôžičke reálne nedošlo. Dôkazné bremeno prenášať na žalovaného 1/ a 2, aby preukázali opak nemožno.

13.6. Ďalej namietala, že jej bolo upreté právo na spravodlivý súdny proces aj v dôsledku nevykonania dôkazov - najmä výpisov z bankových účtov, ktoré by preukazovali pravdivosť tvrdení žalobkyne. Vzhľadom na namietané, dovolací súd poukazuje na bod 66. a 67. rozhodnutia súdu prvej inštancie, v ktorom sú podrobne uvedené dôvody, pre ktoré tieto dôkazy nevykonali. Dovolací súd konštatuje, že nezistil pochybenie v postupe súdu.

14. Dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 393 ods. 2 CSP a § 220 ods. 2 CSP z hľadiska formálnej štruktúry a obsahuje aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok. Pokiaľ dovolateľka namietala nepreskúmateľnosť rozhodnutia dovolací súd považuje v zmysle vyššie uvedeného túto námietku za nedôvodnú.

15. V reakcii na dovolacie argumenty dovolateľky dovolací súd uvádza, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je tento prípad. Žalobkyňa preto neopodstatnene namietala, že jej odvolací súd nedostatočným a nepresvedčivým odôvodnením rozhodnutia znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky dovolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné alebo, na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05).

15.1. Skutočnosť, že dovolateľka sa s názorom súdov nižšej inštancie nestotožnila, nepostačuje samo osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP tak nemožno považovať to, že súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky. Dovolateľka preto neopodstatnene namieta existenciu tejto vady v zmysle § 420 písm. f) CSP.

K dovolaciemu dôvodu vymedzenému v zmysle § 421 ods. 1 písm. c) CSP

16. Dovolateľka nastolila právnu otázku „či zmluva o pôžičke uzavretá za trvania manželstva len jedným z manželov bez súhlasu druhého manžela podlieha režimu § 145 OZ" a tvrdila že v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c) CSP existuje rozdielna prax, pričom poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 6Cdo/88/2011.

17. Podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

18. Dovolací súd vzhľadom na odvolateľkou uvádzaný rozdielny záver v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. augusta 2011 sp. zn. 6Cdo/88/2011 uvádza, že sa v danom prípade jednalo o odlišný skutkový stav. Predmetom konania bolo určenie neplatnosti dohody o prístupení k peňažnému záväzku tretej osoby (obchodnej spoločnosti, v ktorej pôsobil druhý žalovaný). V tejto veci najvyšší súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a nariadil prioritne posúdiť platnosť právneho úkonu cez prizmu dobrých mravov. K otázke nastolenej v tomto dovolacom konaní uviedol iba to, že ak nebudú splnené podmienky pre absolútnu neplatnosť právneho úkonu, pristúpi súd k posúdeniu platnosti podľa §145 ods.1 OZ. Keďže použitie uvedeného ustanovenia v prejednávanej veci bolo závislé od toho, či žalovaný 2/ ako manžel žalobkyne vlastnil v čase uzavretia dohody o prístupení k záväzku mimo masy BSM majetok relevantnej hodnoty, ktorý by mohol byť predmetom exekučného uspokojenia jeho veriteľa, predpokladom správneho právneho posúdenia veci bolo objasnenie tejto skutkovej okolnosti. Tento záver vyslovil s ohľadom na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 08. decembra 2010 sp. zn. I. ÚS 26/2010.

19. Dovolací súd v súvislosti s nastolenou otázkou poukazuje na rozhodnutie sp. zn 8Cdo/263/2019, v ktorom po uskutočnení rozboru judikatúry, možno konštatovať, že súdna prax v predmetnej otázke je ustálená keď konštatoval, že súčasná platná právna úprava pripúšťa, že ktorýkoľvek z manželov je oprávnený v sfére mimo spoločných vecí prevziať na seba samostatné záväzky, t. j. zaväzovať sa v rámci občianskoprávných alebo obchodnoprávných vzťahov, a to bez toho, aby takéto právne úkony bolo možné považovať za relatívne neplatné a tiež pre prípad nedobrovoľného splnenia samostatného záväzku jedného z manželov možnosť uspokojenia i z majetku patriaceho do BSM, ku ktorému má druhý manžel ideálny podiel, a to v závislosti od skutočností, či výlučný majetok dlžníka bude postačujúci pre uspokojenie veriteľa. Úprava bezpodielového spoluvlastníctva manželov obsiahnutá v § 143 a nasl. Obč. zákonníka z hľadiska účelu zákona nesmeruje k ochrane spoločného majetku pred sekundárnymi dopadmi úkonov jedného z manželov. Inak by zákonodarcia nemohol v § 147 ods. 1 Obč. zákonníka zakotviť možnosť, aby sa pohľadávka veriteľa len jedného z manželov mohla pri výkone rozhodnutia uspokojiť z majetku patriaceho do bezpodielového spoluvlastníctva manželov; ak by snaha o ochranu spoločného majetku napr. aj z dôvodu extrémnej nespravodlivosti existovala § 147 ods. 1 by ju znegoval. Inak povedané ustanovenie § 147 Obč. zákonníka priamo pamätá aj na pohľadávky len proti jednému z manželov a pre tento prípad pripúšťa ich uspokojenie aj zo spoločného majetku.

20. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutia, o ktoré sa odvolateľka opierala, dôvodnosť dovolania žiadnym spôsobom nenapĺňa definíčné znaky podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP.

21. Z vyššie uvedených dôvodov dovolací súd uzatvára, že dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. c) CSP v danej veci nie je daný.

22. Dovolací súd zo všetkých vyššie uvedených dôvodov dovolanie, smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je dôvodné, zamietol (§ 448 CSP).

23. Aplikujúc zásadu úspechu v konaní (§ 255 ods. 1 v spojení s § 453 ods. 1 CSP) vznikol nárok na náhradu trov dovolacieho konania v dovolacom konaní úspešnému žalovanému 1/ a /2 voči v dovolacom konaní neúspešnej odvolateľke. Z obsahu spisu vznik trov dovolacieho konania u žalovaného 1/ preukázaný je, preto mu dovolací súd priznal náhradu trov dovolacieho konania. Z obsahu spisu vznik trov dovolacieho konania u žalovaného 2/ preukázaný nie je, preto mu dovolací súd náhradu trov dovolacieho konania nepriznal.

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.